ANY XI Sabadell 20 de Juny de 1897 NUM. 466.

# Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.
Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. . . . . 2 rals al mes.
Fora. . . . . 8 » trimestre.
Un número sol. . . . . 0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.

## AVÍS

Pera tots los assumptos relacionats ab la Societat de Segurs contra incendis

**La Catalana**

dirigirse á D. Antoni de P. Capmany, carrer de Sant Joan, 43.

SABADELL

## GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos mapas y sols val l' exemplar, enquadernat

SIS RALS

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.ón, Barcelona, que serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig ó lletras de fácil cobro.

# DEVERS DELS CATALANS EN L' ACTUALITAT

## II

Quins son donchs los devers de tot catalá que de catalá s' honri y no vullgui passar per fill bort de sa mare patria?

Lo primer en aytals circunstancias es presentarse en totas las manifestacions y actes de la vida pública y privada verament catalanista es á dir defensor de la dignitat de Catalunya, de la dignitat de la patria, que es nostre propia dignitat.

L' arma mes poderosa que podém esgrimir en tan noble defensa es nostre llenguatge, lo quin asenyala nostres fronteras; la que senyala nostre esclavitut ó nostre llivertat es nostre llengua catalana, quina ha de portarnos á nostre redempció, quina ha de lliurarnos del domini de Castella.

Tinguém ben present que no existeix cap lley que 'ns obligui á parlar castellá, y no hi ha cap lley que obligui á escriurer en llengua castellana no mes que als notaris y als que administran justicia, y de consegüent sens faltar á la lley podém perfectament emplear nostre nacional idioma en tots nostres actes parlats y escrits, y aquesta es nostre obligació, aquesta es nostre dignitat, quan precisament se 'ns persegueix com á catalans, quan se vol ofuscar la personalitat de Catalunya.

Es donchs, ineludible dever de tots los industrials y comerciants que estimin una mica sa dignitat de fills de Catalunya, que fassin imprimir los sagells de sas facturas y cartas comercials en idioma catalá, que escrigan en catalá en sas relacions dintre Catalunya, y sols escrigan castellá en sas relacions ab Castella com escriuhen en francés ab sas relacions en Fransa, que portin sos llibres de comers en catalá y sobre tot procurin ostentar en l' idioma de la patria catalana tots los rótuls de sos magatzems, fábricas y establiments de tota mena.

Responguin al insult de la prohibició de redactar los telegramas en catalá, redactantlos en francés, puig avans que passar per la denigrant humillació de subgectarnos al idioma de nostres dominadors, es mes dig ne emplear qualsevol altre idioma estranger ja que no se'ns deixa emplear nostre idioma tan nacional com qualsevol d' altre.

Dever es dels sacerdots no emplear jamay dintre dels temples de Catalunya la abserbent llengua castellana, puig com á ministres de la equitat y de la justicia de Deu, no poden jamay fer causa comú ab los que

contra tota equitat y justicia dominan á Catalunya portant la inmoralitat y lo flamenquisme.

Es precis que totas las societats d' utilitat moral ó material y recreativas, declarin oficial la llengua catalana en sos escrits interns y externs, puig havent comensat ja la persecució del centralisme contra Catalunya, l' usar la llengua castellana es una traició á nostre patria.

Es precis que tots los que catalans som y catalans volem esser, que no empleém jamay lo llenguatge castellá en cap conversa sino en cas de absoluta necessitat; es precis fugir de la pedanteria y ridicul vici de xaporrejar lo castellá en lo moment de trovarnos devant d'un fill de Castella, quin viu anys ha á Catalunya y 'ns consta que enten la catalá tan com nosaltres.

¡Ah senyors! si hermosa y digna ha sigut la manifestació catalana ostentant la barretina y 'l llás dels colors de Catalunya, qnan hermosa y digna é imponent seria la manifestació del llenguatge catalá qu' es l' ánima de nostre terra.

Figuremnos que en vuit dias apareguessen cambiats tots los rótuls de Barcelona, y de totas las principals poblacions de Catalunya, que tots los membretes de cartas y facturas se vegessen redactats en catalá, que los carters vegessen tots los sobres de cartas ab sas direccions en catalá, que totas las invitacions de societats y circulars y etiquetas se repartissen en catalá, y tots los telegramas que 's creuhan á Catalunya fossen en francés, no seria aixó una manifestació imponent de protesta, contra la cual no hi podrian res ni los municipals, ni los civils, ni la infantería, ni la caballeria, ni la artilleria?

No seria aixó una manifestació imponent que recargolaria de rabia y secaria la gorja dels periódichs patrioters, y faria estremir als governants en sas poltronas?

Me direu que pera aixó 's necessita una avinensa casi imposible de realisar, pero aquesta observació es inutil, puig aixó pot ferho cada hu individualment, pot y deuria ferho cada casa y cada rahó social sens consultar al vehí, consultant sols á sa dignitat, y obehin solzament la veu de son dever com á fills de Catalunya, sens por de fer lo ridicul, puig al contrari, lo ridicul lo incomprensible y lo indigne, es lo continuar voluntariament subgectes á una influencia forastera, lo ridicul es parlar de un modo y escriurer d' un altre, lo incomprensible es emplear un idioma en nostres negocis que no es lo nostre idioma y lo indigne es donar gust servilment als *hidalgos* que 'ns desfiguran devant d' Europa, puig

á n' aquestos *hidalgos* devém segons la lley de Deu perdonarlos, pero jamay fer causa comú ab ells que, aixó no es cristiá, aixó es propi solzament de cobarts y de traidors.

Tinguém present que l' empenyo principal del centralisme es lo de castellanisarnos pera assegurar son predomini; donchs es precis també tenir present que seria una indignitat, una cobardia y una traició á nostra patria que los catalans nos deixessim castellanisar, y de conseguent es precis defensarnos desafiant al enemich en son orgull, rebutjant son llenguatje y empleant en totas nostres manifestacions unicament lo nostre y estem segurs de que 'ls rótuls escrits en catalá, los sagells y documents comercials escrits en nostre idioma caurian al dessobre dels parássits centralistas com grapats de sal al dessobre de las llotencas sangoneras.

Aixó y molt mes podém fer individualment deixantnos guiar per la llógica y per lo sentiment de la dignitat de patria, pero á mes d' obrar individualment devém obrar també colectivament puig es precis si volém alcansar la redempció de Catalunya que trevallém també mancomunadament y formém un sol exército en defensa de nostre mare patria

Tinguém present que está constituhida aquesta Unió Catalanista que representa las antigas corts catalanas, que totas las associacions catalanistas forman part de la Unió y que aquesta Unió té una Junta permanent qu' es la representació de la voluntat, de la vida, de la personalitat de Catalunya.

Hi ha donchs en lo territori catalá la organisació extra-oficial com he dit de la verdadera y entera Catalunya, de la Catalunya de nostres avis, de la antiga natural y eterna nacionalitat catalana, representada per los bons catalans y organisada lliure é independent de tota influencia y poder foraster y la Catalunya oficial escuarterada en cuatre provincias espanyolas, la artificial Catalunya de las modernas y falsas llibertats, la Catalunya del caciquisme, la Catalunya gobernada pels forasters y per cuatre diputacions subgectes al centre y desfiguradas per la política de partit, fillas del caciquisme y tacadas ab lo llot de la política madrilenya.

Vivim donchs en dugas Catalunyas en un mateix terrer y no es pas possible perteneixer á totas dugas; estigan donchs los mals catalans, los fills borts de Catalunya, los egoistas y los polítichs de la banda escuarterada de la Catalunya oficial, deixemlos escriurer y xaporrejar lo castellá, compadeixémlos y vigilemlos com á trahidors de nostre patria, y estiguém fermament los bons catalanas, los que fugim de la política centralista, los que sentim la veu de la dignitat de nostre terra, de la banda

de la Catalunya verdadera y extra-oficial, y pensém que no hi caben termes mitjos, los dogmas de la patria no admeten mitjas tintas y com als dogmas de la fé relligiosa, podém aplicarhi las paraulas de Jesucrist: «qui non est á me contra me est».

De consegüent no n' hi ha prou ab obrar com á bon catalá individualment sinó que es precis formar part de las associacions catalanistas y treballar en comú, puig la guerra ab lo centraltsme está ja comensada y pera sostenirla se necesita una organisació forta pera obrar colectivament en tot lo que convinga.

La campanya será llarga y de moment tenim de procurar que's sostingui la lluita ab las armas de la rahó y de la prudencia; la lluyta de la serenitat de la inteligencia y de la persuació y no la lluyta tumultuosa; peró aixó si caminar drets y ab fermesa disposats á lo que convinga Lo Regionalisme es nostre bandera y ningú podrá tatxarnos de separatistas ni contraris del Estat espanyol, pero á n'aquest Estat volém perteneixhi los catalans colectivament y no individualment, volém formarne part com á nacionalitat y no com á provincias; la nació catalana la volém com á nostre casa pairal y dintre nostre casa pairal no hi podém permetrer administradors forasters ni dominis forasters, y si de moment no podém sustréurens d' extranya dominació, protestemne continuament ab nostres actes, y si apesar de nostres protestas no'ns podém veure lliures, tinguém present y escoltém com escoltaren nostres avis la veu del canonge y diputat en Pau Claris quan en lo palau de la diputació demostrant la necessitat de la Justicia de declarar la guerra á Felip IV, digué que tractantse de treurer als que venen á insultarnos dintre nostre patria, Jesucrist nos doná l' exemple agafant las deixuplinas y trayent á cops de fuet als mercaders del temple.

PAU COLOMER.

# Uns altres que no s' hi troban be

Dias passats nos sorprengué un entrefilet d' un diari francés en que, baix lo títol de *Lo separatisme á Córcega*, 's deya que després d' una polémica entre la prempsa local sobre 'l separatisme de Córcega y de Fransa y de certas expressions insultadoras ditas contra 'ls corsos per un funcionari, hi havia hagut

manifestacions à Ajacci y que la bandera nacional corsa (*nacional* deya 'l diari de París) havia estat desplegada en los carrers de la ciutat, y que la cosa comensava á posarse de mala ganya, pero que la acertada intervenció del Secretari de la Prefectura hi havia posat la tranquilitat y al vespre en tots los monuments s' arborá la bandera francesa y la corsa.

¡Afiguris lo lector quin rebombori á Paris, al saberse que la gent de Córcega s' atrevian á treurer al sol la seva bandera nacional y gosavan parlar de separatisme y faltar tan descaradament al respecte á tanta integritat nacional.

¡Figuris lo lector, si 'ls diaris de Paris hauran ficat la má al pilot de las escombrarias, y n' haurán llensat contra 'ls corsos de grapats de paraulas grossas, de mots ordinaris, d' expressions de pescateras; si 'ls n' haurán deixat, de murris y de boijos als compatricis d' en Napoleón; si la seva exaltació no 'ls hi haurá dut á demanar á en Félix Faure que torni aixecar la Bastilla, pera posarhi aquells renegats de la pátria, y si de fórmulas oratorias no n' haurán sortídas de la boca de qualsevol Castelar de aquellas terras!

Si? donchs res d' això. Allá no se las prenen tant á la valenta com en las terras de *género chico*. Han esperat á veure que era 'l rebombori de que 'l telégrafo 'ls parlava, y han vist que no era separatisme lo que bullia á Córcega, y *La Libre Parole*, per exemple, en comptes d' enfurismarse, deixa un reconet de las sevas columnas á un corso, J. B. Marcaggi, perque expliqui 'ls agravis de que 's planyen sos compatricis, y fins hi posa l' epígrafe benévol de *La isle oblidada*. No tots han de ser iguals en tota la terra,

Explica en Marcaggi que dos professors de colegi cada dia 's permetian expressions insultadoras contra 'ls corsos y 'ls tractavan de *salvatjes*. Los estudiants, no podentho aguantar, se n' anáren á moure un escandol á sos mestres. La agitació s' escampá per la ciutat, y collas de gent corrian pels carrers cridant: ¡Visca la Fransa! ¡Visca Córcega! ¡Afora 'ls insultadors! Aquets digueren camas ajudeume, y á tot corre.

Copiém; «Los francesos no 'ns saben res de las costums, de las tradicions, dels recursos de Córcega, que ni 's cuydan de vi-

sitar, ni de ferla valer, reservant sos capitals pel Panamá y 'l Transvaal, y no hi exportan més que funcionaris....»

«Los joves funcionaris enviats á Córcega, que sufreixen de no trobarhi 'ls amors fácils dels grans centres corromputs, se planyen de que 'ls han dut á un desterro, (los hi envejém aquets funcionaris; los nostres se creuhen que 'ls han dut á Xauxa)...» Los corsos tenen l' amor nacional una mica puntillós y no toleran que se 'n fassi brometas d' ells perque ab lo foch de las ánimas verges, apasionadas no coneixen las elegans hipocresías de la civilisació. No 'ls hi plau ser tractats com ilotas, considerats com colons, posats en un peu d' inferioritat ab los altres francesos, y aixís s' explican los darrers incidents.»

«Si 'n senten orgull de la seva nacionalitat, es que darrera d' ells hi tenen un passat de gloria, divuit sigles de batrers per la independencia, en los que hi han brillat héroes tan grans com los de la antiguitat. Ells volen que no se 'ls tracti com á vensuts, perque Córcega fou declarada *part integrant de Fransa* ab decret de la Assamblea nacional de 1790 y ells reberen lo baptisme de foch y sanch en los camps de batalla d' Europa...

«En realitat Córcega sufreix de son gran amor á Fransa; 'n sufreix y se 'n mor. L' han entregada á uns quants oportunistas y la tractan com *isla oblidada* sens cuydarse ni de sas aspiracions. L' antagonísme que hi ha entre 'ls corsos y certs funcionaris ve d' un malestar nacional degut á causas económicas. Dintre de deu anys, si las cosas segueixen aixís, los corsos se veurán reduhits á duas necessitats: ó á expatriarse, ó á negarse, per no poder, á pagar las contribucions. En efecte, mentres las cárregas aumentan d' una manera vertiginosa, xafant als trevalladors de la terra, no s' intenta cap reforma per millorar la sort del poble, y 'ls estanys no sanejats exhalan febras y la mort.

Per exemple, una casa dels voltants de Ajacci, que ara dos anys pagava 20 franchs de contribució, ara 'n paga 200. Lo transport de mercaderias de Ajacci a Marsella costa més car que de Marsella á Xina, y aixó li atura 'l vol al comers. A trenta cinch pobles de Córcega no mes s' hi pot arribar que per camí de ferradura. Son necessaris cinch milions pera acabar los

camins vehinals de Córcega y están ja acabats los d' Argelia.

«Los corsos ne gemegan d' aquesta situació, pero en comptes d' acusarne á Fransa, se planyen de sos representants, se venjan sobre sos detractors, y 's fan citar á la ordre del dia, 's fan matar al Sudan, al Tonkin, á Madagascar, per tot arreu ahont la bandera francesa es à la brega!»

Tot això no es mes que una variant del mateix cas. Y un síntoma mes que ve á afegirse als molts altres que no fa gayres setmanas movian al sociólech aleman Gumplowiez á escriure en la revista *Sukunft* un article sobre l' *ideal polítich del sigle vinent*, que sols hem pogut llegir un extracte, en lo que s' hi troban aquestas significativas paraulas:

«Molts síntomas demostran, no solament á Italia, sino també á Fransa y altras bandas, que la formació dels grans estats no ha pas fet los pobles ditxosos y que las aspiracions se 'n van cap á una altra mena d' agrupament que sembla més desitjable. Hi ha en gèrmen dintre dels esperits un nou ideal polítich que 's realisará sens dubte en lo sigle XX. En quant á saber exactament lo que serà, es un trenca-closcas en lo que encara hi perdriam lo temps.»

## Notas regionalistas

Lo Gobern de Viena, que presideix lo comte Badeni, convensut de la justicia de las reclamacions dels nacionalistas de la Bohemia, y desitjant per altra part atráuressels pera constituhir en lo Parlament austriach una majoria á son favor, dictá algunas importants disposicions respecte l' ús de las lenguas alemanas y txeca, que tant com satisferen als ardits y constants defensors de la causa de la Bohemia, disgustaren fins á la irritació als elements genuinament alemanys.

Lo nou régimen txech no es pas d' imposició als alemanys, sino únicament de desliurament dels txechs. Com digué 'l President del consell, no 's tracta de superioritat dels txechs ni dels alemanys, sinó tansols de permetre á tots desenrotllarse y progressar baix un peu d' igualtat. Si la cultura alemana es digne de tots los respectes, afegia 'l comte Badeni, no n' es pas menos digne la cultura txeca: la justicia, donchs, exigeix que no se la cohibeix innecessariament, ofegantla ab privilegis concedits sense motiu á la llengua alemana.

Aixó, no obstant, no 'ls ha convensut als alemanys. Fonaments tan racionals de las novas disposicions no son acceptats per ells. Acostumats á imposarse, no comprenen la llibertat pera 'ls demés, y creuhen que es injuriarlos la sola idea de considerar iguals als que ells están avesats á tenir per inferiors. Y per aixó, no sols comensaren los diputats alemanys á fer la oposició més furiosa al Gober Badeni, sino que promogueren esvalots tan grossos en lo Parlament, impedint enraho ar als diputats txechs y á tots los ministerials, é insultant al President del Gobern, que la cosa arribá fins al punt d' obligar al Emperador á tancar lo Parlament.

'S veu que 'ls alemanys d Austria tenen una idea de la llibertat y de la consideració que 'ls pobles se mereixen, semblant á la que tenen la major part dels castellans. Las cosas més senzillas no las comprenen ó no las volen compendrer; las reclamacions més justas las consideran ofensivas. Se compendria que 'ls alemanys austriachs s' irritessin y fessin tota mena d' oposició á una pretensió dels txechs d' imposárloshi 'l seu idioma, com que 'ls castellans s' enfadessin si pretenguessin obligarlos al ús del catalá; pero lo que 'ls sulfura es que 'ls txechs obtinguin lo lliure ús del seu idioma, com als castellans, que demaném la nostra llengua pera nosaltres y la seva pera ells. Son oposicions que una persona imparcial qualsevol casi ni pot entendre.

Pero no hi ha que apurarse. Per sort, tart ó aviat la justicia sempre triunfa. Y 'ls pobres que l' oblidan, per orgull ó per lo que sia, també un dia tenén de véures imposats per la rahó dels mateixos á que 'ls tractaren d' imposarse.

# LITERATURA

## La Tempestat (1)

Molts jorns, en los istius, he contemplat
com s' enfosqueix lo sol quan mes fulgura
en mitj de los espays, plens de dolsura,
en mitj de 'ls mons, en mitj l' inmensitat.

Després he vist furiosa tempestat;
cubrirse 'l cel de tétrica negrura,
brillar los llamps en mitj de sa espessura,
bramar lo tró ab udols que fan fredat;

Xiular los vents ab veu atronadora,
rugir la mar alsantse enfurismada
com si arribés del mon l' última hora...

Tot semblava finir d' una vegada...
mes... s' aclaria 'l cel... y allá al defóra
brillava l' arch de pau, esposa aymada!...

JOSEPH M.ª VALLS Y VICENS.

(1) Del llibre Recorts y Llágrimas.

# NOVAS

Lo Ministre d' Hisenda Sr. Navarro Reverter s' ha fet un tip de discursejar durant sa estada á Barcelona.

Y també de fer política canovista-conservadora.

Peró de tots los discursos y brindis del senyor Navarro Reverter lo que 'ns ha fet mes gracia es un dels que va pronunciar l' altre dia á Torelló: «Brindo, va dir, per la Reyna d' Inglaterra.»

Creyém que va estar poch encertat lo Ministre d' Hisenda espanyol brindant per la soberana dels inglesos. Fou aixó recordar nostra dolenta situació económica, cosa més inoportuna en llábis de qui tots aquestos dias s' ha dit que havía regenerat la pátria.

Peró qui sap perque ho va fer lo bon senyor! Potser va creure que ab brindis los amansiría y 'l deixarian tranquil per uns quants dias. Lo cert es que hem arribat á un punt en que no podém aixecar molt la veu, y porser convé tenirlos certas consideracions. Avans deyam que «tot lo que es d' Espanya es dels espanyols.» Ara que no ho sentin, pero, tot lo que era d' Espanya es casi dels seus inglesos.

—De «La Renaixensa», que are gracias á en Morlesin y al seu amo, se publica encare al Vendrell:

*Se han tomado todas las disposiciones* pera pagar als soldats la mesada de Janer (lo passat, no 'l que te de venir.)

Donchs nosaltres, que som uns pobrets, la paguém més puntuals als operaris del diari. En sent al dissapte, sense pendre altras disposicions que obrir lo calaix, te tú, te tú, no n' hi ha cap que tinga de quedar á deura res á la fonda.

Aixó si, no fem posar pels diaris que tinguém ja cubertas las atencions de la abministració fins al mes d' Octubre vinent. Aquestas francesillas las deixém per en Cánovas y per en Navarro Reverter.

Nosaltres trobém que vesteix poch manejar tanta plata. Per aixó aném cohent y menjant y solzament nos quedi un ral per pendre café 'l diumenge ja 'ns sembla que som uns Xifrés.

Quan siguém á Barcelona lo volém fer aquesta probatura. Cobrar de tothom, enmanllevar diners á Fransa y á Espanya y no pagar á ningú que no 'ns mogui la escandalosa.

Qui sab! aixís potser al Foment nos creurán uns Neckers y 'l dia menos pensat nos embalarán y 'ns enviarán á Madrid a fer de ministres d' Hisenda.

No 's necessita altre aprenantatje per aquest ofici.

Y sino que ho digui 'l valenciá de sofre.

—Ha deixat de formar part de la orquesta Fatxendas lo reputat primer corneti, don Tomás Oliva.

—Avuy á las sis de la tarde sortirá la professó del Corpus Christi de la Parroquia de la Purísima Concepció y seguirá lo curs dels demés anys.

Lo pendó principal está confiat á D. Miguel Capella, y lo pendó anomenat de la Purísima, lo portará en representació de la secció lírica-dramática de l' Associació de Católichs D. Joseph Serra y Ustrell.

Abdós pendonistas han repartit bonicas esquelas redactadas en catalá donant aixís una proba de bon gust y de bon sentit honrant com correspont al idioma de nostre patria.

—També havém vist las hermosísimas esquelas redactadas igualment en nostre llenguatge en que 's fa sapiguer lo casament del jove amich nostre 'n Feliu Ustrell y Casanovas ab na Pilar Durán y Amigó del qual donarém compte en lo corresponent número.

Ditas esquelas donan excelent idea del bon gust y sentit práctich que presideix la distingida casa Ustrell y son de las que no solzament honran una casa sino que honran á la població que tals casas conta entre sos vehins.

—La comunió general que com á conclusió dels exercissis espirituals tingué lloch dijous passat de Corpus en la parroquia de la Concepció sigué molt concorreguda, lo qual proba lo bon fru t de las conferencias donadas per lo Rvnt. P. Valls en nostre materu llenguatge.

—Segons s' assegura ha sigut nombrat alcalde de Real Ordre D. Joan Vivé y Salvá.

Felicitém á las classes directoras de Sabadell per haver recullit tan bon fruit de las miserias de la política y del egoisme.

—La companyia que dirigeix lo primer actor Sr. Fuentes, posará en escena avuy, á la tarde, en lo teatre Cervantes, la aplaudit drama *Juan José* y la pessa *La primera postura.*

—En lo Saló Colonial tindrá lloch avuy al vespre un gran concert y ball, per la orquesta Fatxendas.

—'S trova entre nosaltres de regrés de Milán, ahont ha continuat sos estudis, nostre bon amich y compatrici lo jove tenor Sr. Puig Escursell.

—La M. I. Obra de la Purísima Concepció ha conferit lo penó principal pera la professó del Corpus Christi que 's celebrará avuy diumenge, á nostre particular amich don Joan Capella Gibert.

—Segons llegim, es ja un fet la construcció d' un Circo Ecuestre en un dels solars de la Rambla.

—En la acreditada «Fonda Simon» de Barcelona, qual anunci venim insertant en aquest periódich, son principal don Joseph Serra volguent

compláurer á sos molts parroquians, ha organisat per aquest istiu un servey d' entaulats á dugas pessetas, compost d' entremesos, quatre plats y tres postres tot á la verdadera catalana.

Sabém positivament que ha tingut molt bona acullida, per part de la parroquia, semblant reforma.

—Se 'ns assegura que dintre dugas ó tres setmanas cantará en lo teatre dels Campos, dugas ó tres óperas del seu repertori, nostre compatrici lo tenor Sr. Puig Escursell.

Desitjém que 's confirmi la noticia.

—Per la vigilia de S. Joan 's prepara un gran concert en los Jardins dels Campos de Recreo, cual programa está confiat á la acreditada orquesta Fatxendas.

Los jardins estarán expléndidament iluminats á la venaciana.

—Lo diumenge prop-passat, segons es anyal costum, celebrá la *Lliga Regional* de Manresa una solemne vetllada literari-música en conmemoració de la gloriosa acció del Bruch. En dita sessió que resultá important y en alt grau patriótica se llegiren notables travalls en prosa y vers dels Sss. Capella, Carbonell, Tardá, Miró, Fábregas, Rvnt. Mossen Vila, Masvidal, Valldeneu, Padrós, Badía, Thomasa y Calaff.

La part musical encarregada als senyors Acevedo, Bernadas, y Garreta fou cumplerta molt gar osament y al igual que la part literaria, hi correspongué la concurrencia ab forts picaments de mans.

—Segons la «Costa de Llevant», entre 'l jovent de Badalona 's travalla activament pera la constitució d' un centre catalanista.

—En las eleccions celebradas darreramont en lo Colegi d'Advocats de Barcelona ha sigut reellegit pera 'l cárrech de diputat segon, nostre amich, lo distingit catedrátich doctor Joan J. Permanyer y Ayats.

—A San Feliu de Codinas, aviat s' inaugurarán dos nous carrers anomenats del « Rector Tomás Vila» y de «Sant Miquel del Fay». Per acort del Ajuntament de la esmentada població, los noms dels esmentats carrers s' han consignat en artísticas placas de marbre, redactadas en llengua catalana.

A la festa inaugural també 's pensa donarli un carácter ben catalanesch.

—Malgrat la malavolensa d' en Morlessin y del seu amo, lo catalanisme avansa. Próximament celebrará sessió la Academia de Bonas lletras de Barcelona pera donar compte d' una exposició firmada per la majoria dels senyors academichs proposant que sia admesa la llengua catalana

ab igualtat de la castellana en tots los actes d' aquella respectable corporació.

La convocatoria la firmará 'l president de la Academia D. Joseph Balari y Jovany.

—En lo teatro dels Campos tindrá lloch avuy una gran solemnitat ab motiu de fer l' any de la seva inauguració. Lo programa se compondrá de las óperas *Cavalleria Rusticana* é *I Pagliacci*, cantadas per los senyors Constanti y Aragó y las Sras. Carolli y Wermez.

La orquesta se formará de 26 professors de Barcelona.

—Diu «La Renaixensa.»

D' una carta que l' eminent poeta Anton'n Perbosc, Majoral del Felibrige y Síndich de la *Maintenance* d' Aquitania ha dirigit al Sr. President de la Unió Catalanista, ne retallém los següents parrafos:

«M' es un bell goig lo veure que la nostra paraula patriótica es escoltada á Catalunya. Podeu estar segur de que ab en Prosper Estieu seguirém de cor la obra que haveu tan ardorosament empresa en la vostra gloriosa terra,—obra germana de la nostra. Un jorn anirém á véureus, pera beure en la mateixa copa lo ví de las mateixas esperansas,—y no será pas lo prime cop que 'ls llenguadocians fraternisarán ab los catalans. No oblidém may la historia dels nostres avis, ni tampoch, aquella valenta *Lausetz* del nostre Fourés, ahont la llengua catalana ressonava bellament al costat de la nostra. Aixó potser se tornará á veure un dia...

«Os prego de ferme llegir la vostra valenta *Renaixensa*. Tot lo que hi veig m' interessa tant y més que 'ls diaris felibrenchs de Fransa.»

Deixém als nostres llegidors que comentin com vulguin aquesta carta. A nosaltres no més se 'ns ocurreix comparar sas amistosas paraulas ab los insults y reganys que tot sovint rebém de la part de Ponent. Y es que la sanch may se torna aygua, y 'ls que viuhen al altra vessant del Pirineu, al Rosselló, á la Cerdanya, al pais de Foix y al Lauragués, son induptablement germans nostres, que si no 'ns ho digués la historia, si no 'ns ho demostrés la casi identitat de sa llengua ab la nostra, nos ho provaria l' afecte y consideració ab que 'ns tractan, l' interés ab que segueixen la obra del renaixement de Catalunya.

—Se 'n diu que la familia del plorat mestre En Marian Aguiló ha nombrat una comissió composta entre altras personas per lo canonge Mossen Jaume Collell, en Francesch Matheu y don Joseph Balari ab l' objecte de publicar algunas de las obras inéditas que deixa 'l malaguanyat mestre Sr. Aguiló.

Lo primer travall que veurá la llum pública será la hermosa colecció d' *Aniversaris* endressats cada any per son autor á la memoria de sa volguda mare. La segona 'l poema inédit **Fochs Follets**. Además se publicarán los travalls folklórichs y llingüístichs.

—Lo diari oficial del Ministeri de la Guerra publica una circular respecte als soldats que hagin tornat de Ultramar per malalts ó ferits y morin en sas casas, disposant que l' Hospital militar més próxim al punt en que morin entregui una quantitat á la familia pels gastos del enterro. Lo dret á n' aquest benefici s' acreditará ab lo passaport del finat y certificat de defunció expedit pel facultatiu en que consti la malaltía que l' hi ocasioná la mort.

—Del *Diario de Tarragona*:

«Son tantas las *simpatias* que l' actual ministre d' Hisenda, senyor Navarro Reverter, s' ha conquistat dels catalans, que quan passá per Reus en direcció á Barcelona, sols lo saludaren lo delegat d' Hisenda, un altre senyor y un conservador de la vehina ciutat.

Lo senyor Navarro Reverter, al veure tan *entussiasta* rebuda, y que las autoritats *brillavan* per la seva ausencia, preguntá si *en aquesta provincia hi havia gobernador*.

Un dels presents li contestá que feya vuyt dias que era á Madrid».

—Lo «Circol Artístich de Sant Lluch» compost de esculptors, pintors y dibuxants, ha modificat sos estatuts y entre altres reformas hi ha la del us del idiomá catalá en lo títol y régimen intern del Circol. Los estatuts han sigut redactats en catalá y al esser presentats al Govern Civil de Barcelona ab la corresponent traducció feta per intérprete jurat no 'ls hi foren admesos per no estar escrits en castellá. De la negativa pera'ls efectes legals se 'n aixecá acta notarial.

Felicitém á dita associació, de la quina es fundador lo conegut pintor don Joan Llimona, per son patriótich acort.

—A consecuencia d' una visita que alguns individuos de la Associació Artístich Arqueológica de Barcelona feren últimament al monastir de Santas Creus, y en vista del deplorable estat en que trobaren los calats del claustre gótich y de la inminent ruina de la galería del pati de Pere III del palau de dit cenobi, acordá la Arqueológica dirigir una comunicació á la Comissió provincial de Monuments de Tarragona, baix qual vigilancia está aquell monument, cridantli la atenció sobre las reparacions més indispensables que exigeix l' estat de ruhina de las ditas despendencias é indicant al mateix temps la conveniencia de reproduhir los calats del claustre que encara 's conservan, á fi de procedir en son dia á restablir los que faltan ó á completar los malmesos.

Com sia que la Comissió de Monuments de Tarragona no s' ha dignat fins ara ni acusar rebut de dita comunicació,—sens dupte perque tindrá altras caboris més atendibles—la Associació Arqueológica determiná dirigirse á la Real Academia de Bellas Arts de San Fernando cridantli la atenció sobre 'l particular. Aquesta Corporació, ab un zel que la honra,

totseguit de rebuda la comunicació de la Arqueológica, 's dirigí al senyor ministre de Foment expressantli los desitjs d' aquella Societat y exposant sa necessitat apremiant de procedir á la reparació del pati de Pere III y á la restauració del claustre de Santas Creus, fent present al ministre la importancia histórica y artistica del esmentat monastir.

Fa avinent aixísmateix que, si be es cert que á Santas Creus s' hi han executat obras de conservació, aquestas s' han limitat exclusivament á las cubertas y desguás, no alcansant á la part més interessant del monument com es la part ornamental. En sa virtut, s' interessa la Academia pera que 'l ministre atenga 'ls justos desitjos de la Arqueológica, los quals fa també seus aquella Corporació oficial, y demana que 's dictin ab urgencia las disposicions que l' estat del monument requereix; que reconeixi l' edifici un arquitecte que 's nombri al intent, que formuli 'l projecte y pressupósit de las obras de reparació més nacessareis en lo pati y claustre, lliurantse á las cubertas de sas galerías de la terra y herbas que perjudican sa establilitat y fent lo que sia convenient pera assegurar la existencia d' aquella hermosa página del Art.

Es digna del major aplauso la iniciativa que ha pres la Associació Arqueológica y l' interés ab que l' ha atesa la Real Academia de San Fernando, aixís com es de doldre la indiferencia que en aquesta ocasió ha mostrat la Comissó de monuments de Tarragona.

—La Academia francesa ha concedit á Frederich Mistral lo premi Alfret Née, consistent en cinch mil franchs, per lo seu Poema del Ródano. Aquesta obra mestre está escrita en provensal; mes los francesos s' estiman per igual tot lo que es fill de Fransa.

Se coneix que no tenen en la Academia als *sabis* de per aquí, ó sinó ja veurian qui s' emportaria 'ls premis.

—Lo próxim mes de Juriol, dará principi un nou curs de francés de 6 á 7 de la tarde, en la Academia Poliglota y Municipal de Idiomas, que dirigeix lo conegut professor D. Joan Llenas Soler, en lo carrer de San Pau, 31.

Llissons particulars en la Academia y á domicili.

IMPREMPTA. En la d' aquest periódich, carrer de -CALDERON, 36, se fan tota classe de treballs á preus reduhits.

**Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin,**

se 'n poden servir ab tota urgencia.

**IMPREMPTA TUGAS.- CALDERON, 36**

ARCHIVO HISTÓRICO

# Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

# FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta natedat y economía.

**Espartería, 6 y Vidriería, 12**

**(BORN VELL). - BARCELONA**

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

OBRA NOVA

# TERRA BAIXA

**Drama en tres actes y en prosa**

ORIGINAL DE

**Angel Guimerá**

Se ven en las principals llibrerías. Preu: 2 pessetas.

# Fayans Catalá

**Fábrica de Cerámica Artistica**

DE

**M. BURGUÉS Y COMP.ª-Crehueta, 92-SABADELL**


Imprempta y Enquadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL